Östergötlands läns författningssamling

Länsstyrelsen

ISSN 1401-3665

05FS 2026:9
Utkom från trycket
den 1 april 2025

Länsstyrelsen i Östergötlands läns föreskrifter om bildande av naturreservatet Pjältåns mader i Norrköpings kommun;

Beslutade den 2025-11-12
Dnr 511-17717-23

Länsstyrelsen förklarar det område som framgår av den heldragna svarta linjen på karta, som naturreservat. Syfte, skäl, föreskrifter och skötselplan för reservatet redovisas nedan. Beslutet fattas med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken.

Naturreservatets namn ska vara Pjältåns mader.

Beslutet riktar sig till allmänheten samt var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer. Områdets vattendrag med variationsrika strömvattenmiljöer, förekomst av limniska nyckelbiotoper och värdefull fiskfauna, samt svämlövskog, ädellövskog och triviallövskog, med gott om gamla lövträd och död ved, ska bevaras och restaureras. Biotoperna i vattendragen och svämplanen samt naturvärden knutna till ravinerna och skogsmiljöerna ska skyddas och förstärkas för att ge förutsättningar för ekosystem med hög artrikedom och livskraftiga bestånd av bland annat öring och flodnejonöga. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska tillgodoses genom att mänsklig påverkan på vattenmiljöerna minimeras och genom att vattendragen restaureras och bevaras som naturligt fungerande vattendrag. Restaureringen av vattendragen och närmiljön innefattar sammanfattningsvis återställning av bestämmande sektioner, återställning av fysisk påverkan inom översväm-

Utgivare
Rebecka Djerfsten, Länsstyrelsen

Tryckt av Länsstyrelsen,
Linköping

ningsytorna, påskynda succession mot skogsmark inom vattendragskorridoren, återskapa meanderslingor, påskynda sedimentationsprocesser, tillförsel av död ved, åtgärder vid vandringshinder samt bekämpning av invasiva arter. Skogen ska huvudsakligen utvecklas så att mängden död ved och gamla lövträd ökar genom naturliga processer. I begränsad omfattning kommer skötselåtgärder krävas för att gynna ljusgynnade träd, skapa variation och etablera en ekologisk funktionell kantzon. Åtgärder för att gynna kungsfiskare kan bli aktuella liksom anläggningar som syftar till att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Skälen för beslutet enligt 7 kap. 5 § första stycket miljöbalken

Skälen utgörs av vattenmiljöer med mycket höga naturvärden där Pjältån utgör ett av länets värdefullaste vattendrag. Det höga naturvärdet är framför allt kopplat till variationsrika strömvattenmiljöer, förekomsten av limniska nyckelbiotoper och den värdefulla fiskfaunan, men vattendraget hyser även en värdefull bottenfauna och utgör en viktig häckningsmiljö för strömstare, forsärla och kungsfiskare. Även strandskogarna är bitvis mycket värdefulla med ett flertal naturvårdsarter. Fiskfaunans höga värde har sin grund i att vattendragen är artrika och hyser flera naturvårdsarter, bland annat ål, lake, öring och flodnejonöga. Dessutom bedöms Pjältån vara länets viktigaste reproduktionslokal för havsvandrande öring, eventuellt även för flodnejonöga. Hultån och Gransjöbäcken har också höga naturvärden, vilka stärks av sambanden mot Pjältån. Syftet med beslutet är att åstadkomma ett ändamålsenligt skydd mot åtgärder som skadar områdets prioriterade bevarandevärden men också att möjliggöra skötsel och restaurering som utvecklar och stärker naturvärdena.

I Länsstyrelsens regionala handlingsplan för grön infrastruktur pekas Pjältån tillsammans med Hultån och Gransjöbäcken ut som ett limniskt värdenätverk och ingår i Bråvikenbäckarnas värdetrakt. Det innebär goda förutsättningar för en stor andel av de hotade och skyddskrävande arter som lever i denna naturtyp att kunna fortleva i landskapet i livskraftiga bestånd. Pjältån är även, tillsammans med Hultån, utpekad som ett värdefullt vatten ur naturvårdssynpunkt inom miljömålsarbetet.

Reservatet är beläget precis nedströms ett Natura 2000-område med namnet Skriketorpravinen (sitekod SE0230306) där naturtyperna mindre vattendrag (3260) och ädellövskogsbranter (9180) enligt EU:s art- och habitatdirektiv ska bevaras. Länsstyrelsen bedömer att Natura 2000-områdets tillstånd kommer att gynnas av reservatsbildningen och den naturvårdsskötsel som möjliggörs i Pjältåns mader då de limniska arterna är beroende av ett sammanhängande väl fungerade ekosystem för att uppnå gynnsam bevarandestatus.

Reservatsföreskrifter

Förutom de förskrifter som anges nedan gäller också annan lagstiftning i reservatet.

A. Inom reservatet gäller följande inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden. Inom reservatet är det inte tillåtet att:

1. avleda grundvatten, vatten från åar eller andra källor samt muddra, dika, dämma eller utföra annan åtgärd som påverkar hydrologin i området eller ändrar åns vattenföring, djup eller läge;
2. bedriva täkt, gräva, schakta, spränga, borra, utfylla, plöja eller utföra annan mekanisk markbearbetning i mark eller vatten;
3. avverka, gallra, röja, så, plantera, markbereda eller utföra annan skogsbruksåtgärd eller på annat sätt skada eller ta bort levande eller döda träd och buskar;

4. uppföra byggnad, eller annan anläggning, såsom exempelvis mast, torn, väg eller ledning i luft, mark eller vatten;

5. framföra motordrivet fordon;

6. anordna upplag;

7. tillföra växtnäringsämnen eller jordförbättringsmedel, använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, tillföra kalk eller andra mineralämnen;

8. bedriva fiskodling eller vattenbruk med motsvarande påverkan;

9. släppa ut avloppsvatten eller annan förorening;

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

10. ändra floran eller faunans sammansättning genom att införa nya arter för området;

11. genomföra förändringar av elnätet.

A-föreskrifterna har beslutats med stöd av 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken.

B. För att tillgodose syftet med reservatet förpliktar Länsstyrelsen ägare och innehavare av särskild rätt att tåla att följande åtgärder genomförs inom reservatet:

1. utmärkning av, och information om, reservatet;

2. iordningställande, markering och underhåll av friluftsanläggningar som informationstavlor, vandringsled, broar, spänger, fikabord, bänkar, fågeltorn samt eventuellt ytterligare anordning för friluftslivet;

3. naturvårdande skötsel i form av återställning av bestämmande sektioner, återställning av fysisk påverkan inom översvämningsytor, påskynda succession mot skogsmark inom vattendragskorridoren, återskapa meanderslingor, påskynda sedimentationsprocesser, tillförsel av död ved samt åtgärder vid vandringshinder;

4. åtgärder för att motverka erosion orsakade av dräneringsrör, borttagande av anläggning för vattenuttag och brunnar;

5. naturvårdande skötsel genom friställning av vidgreniga och ljusgynnade träd, fällning av yngre barrträd för att gynna successioner av lövträd;

6. småskaliga riktade åtgärder för hotade arter kan bli aktuella i delar av området, såsom småskalig markstörning, holkar, sandbäddar för pollinerare eller veteranisering;

7. restaurering av strandbrinkar eller iordningställande av nya brinkar för att skapa häckningsmiljöer och på så sätt gynna kungsfiskare;

8. bekämpning av invasiva eller för området främmande arter;

9. åtgärder för att skydda kultur- eller fornlämning från skada som att ta ner träd som växer i eller hota falla över lämningen;

10. undersökningar eller uppföljning av växt- och djurliv samt av mark- och vattenförhållanden och uppföljning av förvaltningsåtgärder.

B-föreskrifterna har beslutats med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken.

C. Länsstyrelsen beslutar att utöver vad som annars gäller ska följande föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom reservatet gälla. Inom reservatet är det inte tillåtet att:

1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar;

2. gräva upp kärlväxter, plocka mossor, lavar eller svampar med undantag av matsvamp;

3. borra, hacka, spränga, rista, gräva, måla eller på något sätt skada berg, sten eller markskikt eller att flytta sten.

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

4. anordna tävlingar (för mer än 100 personer) eller bedriva lägerverksamhet (för mer än 100 personer);

5. utföra undersökning eller enstaka studie som kan leda till skada eller annan negativ påverkan på växt- eller djurlivet;

6. varaktigt sätta upp tavla, skylt, affisch eller därmed jämförlig anordning.

C-föreskrifterna har beslutats med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Undantag från föreskrifterna

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de åtgärder som krävs för reservatets vård, skötsel och uppföljning och som framgår av föreskrifter under B. Föreskrifterna under C ska inte utgöra hinder för att samla enstaka individer ryggradslösa djur eller enstaka exemplar av kryptogamer för artbestämning.

Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för uttransport av fällt vilt med stöd av terrängkörningsförordningen. Fordon och färdväg ska väljas med omsorg. Skador på mark eller vattenmiljöer får inte uppstå. Befintliga jakttorn får nyttjas, underhållas och flyttas efter avstämning med förvaltaren.

Föreskrifterna ska inte heller utgöra ett hinder för att träd som riskerar att falla från naturreservatet på objekt så som ledning, byggnad, tomt, kulturlämning, anläggning eller anordning, efter avstämning med förvaltaren fälls och placeras inom naturreservatet. Träd och grenar som faller från naturreservatet eller ut på åkermark får kapas och läggas inom naturreservatet.

Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för utövning av upplåten nyttjanderätt under återstående avtalad upplåtelsetid inom naturreservatet eller att nyttja och underhålla stallet intill Bäcktorpsvägen.

Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för anläggande av VA-ledning, som ska nyttjas av Yxbackens verksamhet, efter att eventuella nyttjanderättsavtal, tillstånd och dispenser inhämtats. Ledningen får inte anläggas så att den förhindrar eller försvårar genomförandet av planerade skötselåtgärder.

Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för att anlägga, använda, sköta och förnya en väg över Gransjöbäcken vid Sätra ladugård.

Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för att återställa mark som påverkats av otillåten anläggande av mountainbikeled.

Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för skötsel av övriga befintliga anläggningar i nuvarande omfattning och enligt servitut och avtal så som:

- Underhåll och nyttjande av befintliga vägar. Vägar får underhållas så att de motsvarar ursprunglig funktion/standard. Träd och grenar som faller från naturreservatet över vägområde får kapas och läggas inom naturreservatsområdet.

- Drift, underhåll och reparation av befintliga luftledningar med ledningsgator efter avstämning med förvaltaren. Även i anslutning till ledningsgatorna kan toppning och beskärning av träd genomföras. Nyttjande av motordrivna maskiner i, till och från ledningsstråket, samt tillfällig parkering av fordon. Vid alla tillfällen utom under akut pågående driftstörning sker avstämning med Länsstyrelsens reservatsförvaltare för att gemensamt finna bäst framkomliga väg. Vid akuta åtgärder sker avstämning i efterhand. Så långt det är möjligt ska träd- och buskskikt inom vattendragskorridoren bibehållas.

- Underhåll av befintliga vägtrummor och broar efter avstämning med Länsstyrelsens reservatsförvaltare.

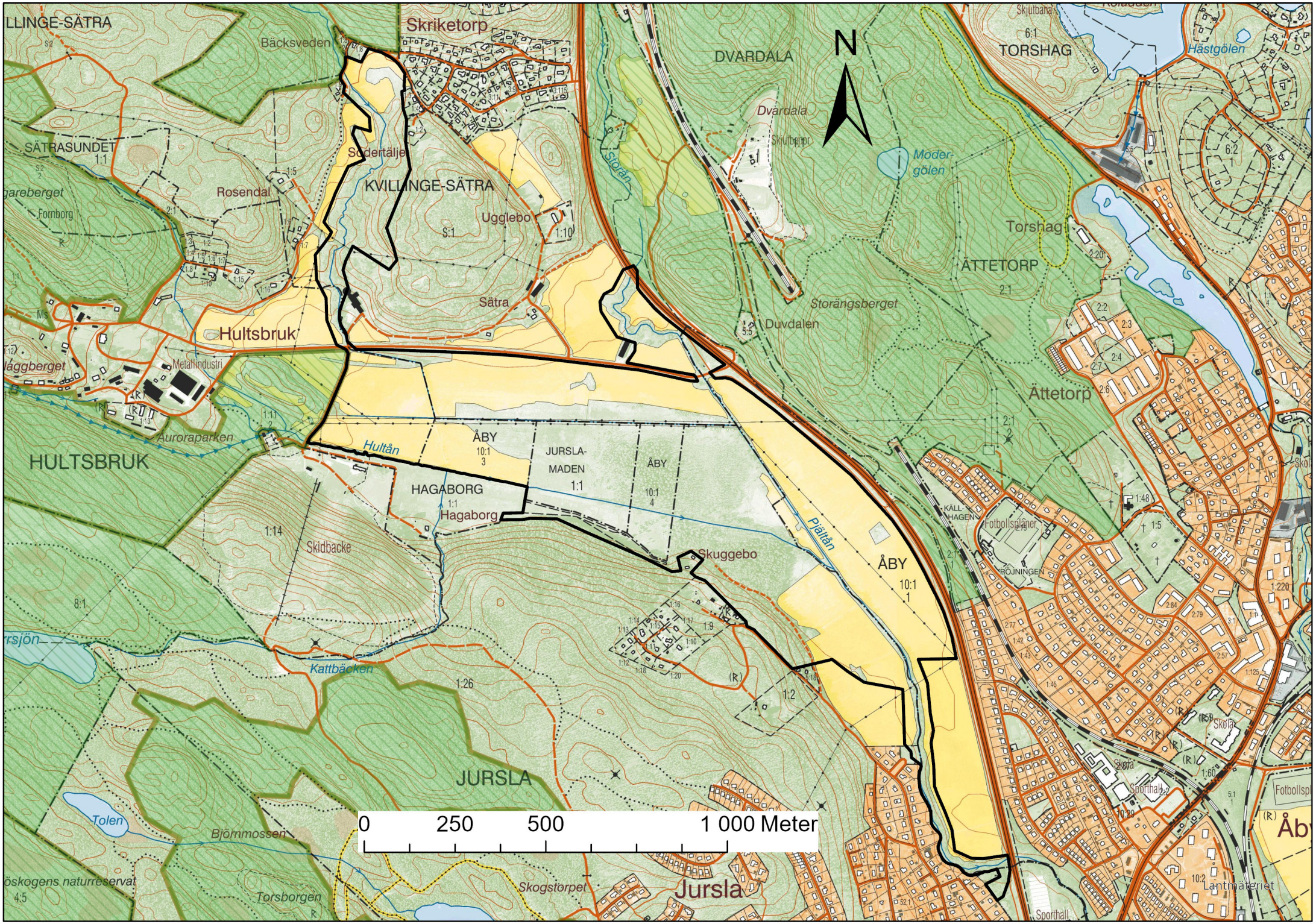
- Drift, underhåll och reparation av befintlig transformatorstation, kraftledning, teleledning, dagvattenanläggning samt VA-ledningar efter avstämning med Länsstyrelsens reservatsförvaltare. Vid akuta åtgärder sker avstämning i efterhand.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, avdelning C, vilka gäller omedelbart.

Gunilla Svantorp

Linnea Holmstrand

*Skötselplanen är utesluten här. Den har diarienummer 511-17717-23 och finns på länsstyrelsen.

N
0
250
500
1 000 Meter
Skriketorp
Bäcksveden
DVARDALA
TORSHAG
Hästgölen
SÄTRASUNDET
KVILLINGE-SÄTRA
Södertälje
Rosendal
Fornborg
Ugglebo
Sätra
Storån
Dvärdala
Skjutbana
Moder-
gölen
Torshag
ÄTTETORP
Storängsberget
Duvdalen
Ättetorp
Hultsbruk
Metallindustri
Auroraparken
HULTSBRUK
Hultån
ÅBY
JURSLA-
MADEN
HAGABORG
Hagaborg
Skidbacke
Skuggebo
Pilån
KÄLL-
HAGEN
Fotbollsplaner
RÖJNINGEN
Kattbäcken
JURSLA
Tolen
Björnmossen
Torsborgen
Skogstorpet
Jursla
Sporthall
Lantmateriet